

Ügyszám

68 | E | 2004 | 1

Érkezett

2004 JAN 22.

Póldány:

Kezeltiroda:

Alulírott

az

Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. tv. 21. § (4) bek. és 49-§-alapján

INDÍTVÁNYOZOM

a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. tv. (Idtv.) 2. § e) pontja, illetve 18. § (3) bek. a) pontja mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességének megállapítását, az Alkotmány 70/A. § vonatkozásában.

*

1. Az Idtv. 18. § (3) bek. a) pontja könnyítést tartalmaz a letelepedési engedély kiadása tárgyában azon külföldiek számára, akik letelepedésüket családegyesítés céljából, családtagként kérelmezik. A családtag fogalmát az Idtv. 2. § (1) bek. e) pontja adja meg: családtagnak minősül – egyebek mellett – a házastárs, a házastárs gyermeke, az élettárs azonban nem.
2. Magyarországon az egymással érzelmi és vagyoni életközösségben élő azonosneműek házasságot nem köthetnek. Együttélésük jogi státuszát a Ptk. 578/G. §-ban szabályozott élettársi viszony adja meg.
3. Az Alkotmánybíróság számos határozatában kifejtette, hogy az emberi méltóság jogából (Alk. 54. § (1) bek.) fakadóan, a jogok eloszlásánál mindenkit egyenrangú személyként kell kezelni és mindenki szempontját egyenlő tisztelettel kell figyelembe venni. A hátrányos megkülönböztetés tilalmába (Alk. 70/A. §) ütközik minden olyan különbségtétel, amely nem objektív szempontokon alapul, alkotmányosan nem indokolható, s így sérti a hátrányosan megkülönböztetett személyek emberi méltóságát.
4. A 14/1995. (III. 13.) ABh. úgy foglalt állást, hogy önkényes, és így alkotmányellenes az azonosnemű párok megkülönböztetése minden olyan esetben, amikor az érintett személyek nemének a szabályozás tárgya tekintetében nincsen jelentősége.
5. Az Idtv. támadott szabályozása látszólag egyaránt kizárja a 18. § (3) bek.-ben nyújtott kedvezményből az azonos- és a különnemű párokat. Csakhogy amíg egy különnemű pár döntési helyzetben van abban a tekintetben, hogy a kedvezménnyel érintett házasság intézményét választja, addig erre egy azonosnemű párnak nincsen lehetősége.
6. Az egyszerűsített letelepedéshez fűződő érzelmi és egzisztenciális indokok egyformán intenzívek lehetnek házasság- és élettársak esetében. Különösen így van

ez, ha az élettársaknak nincsen módjuk átlépni a házasság intézményébe. A jogalkotónak nincsen súlyos érve arra, hogy az Idtv. 2. § e) pontjából, ill. az egyszerűsített letelepedési eljárásból miért zárja ki az élettársakat. A szóba jöhető érvek legalábbis nem lehetnek olyan súlyúak, hogy azzal az azonosnemű párok esetében az Idtv. 18. § (3) bek.-ben írott jogintézményből való teljes kizárással okozott érdeksérelmet indokolni lehetne. Súlyukat mindenképpen csökkenti az a körülmény, hogy az egyszerűsített eljárás igénybevételéhez az Idtv. 18. § további feltételeket is támaszt.

7. Ennél fogva az a tény, hogy azonosnemű pároknak semmilyen módon nem adatik meg az Idtv. 18. § (3) bek.-ben leírt eljárás igénybevételének lehetősége, olyan, a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés, ahol a megkülönböztetést a szabályozás tárgya nem indokolja. Az Idtv. így az egyenlő tisztelet elvét sértő módon különbözteti meg az azonosnemű párokat.
8. A jogalkotónak több lehetősége is van az Alk. 70/A. §-ba ütköző mulasztás kiküszöbölésére:
  - a) az Idtv. 2. § e) pont alatt megemlíti a külföldi élettársát;
  - b) ugyanitt a külföldi azonosnemű élettársát említi meg;
  - c) az Idtv. 18. § (3) bek. a) pontja a családtag mellett az azonosnemű élettársat megemlíti.

Tekintettel arra, hogy – szemben a különeműekkel – az azonosnemű pároknak nincs lehetőségük a házasság intézményét választani, a b) - c) pontokban javasolt pozitív diszkrimináció az indokolatlan hátrány kiküszöbölése érdekében helyénvaló lehet.

Budapest, 2004. január 20.

